

Sygn. akt X Ga 367/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

Przewodniczący Sędzia SO Leszek Guza

Sędzia SO Barbara Przybyła

Sędzia SO Małgorzata Korfanty (spr.)

Protokolant Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2014 roku w Gliwicach

na rozprawie

w sprawie z powództwa: **T. P.**

przeciwko: **R. K. (1), T. K. i A. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 18 września 2013 roku sygn. akt VII GC 390/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i czwartym w ten sposób, że zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 13.068,90 zł (trzynaście tysięcy sześćdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku oraz zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 2.445,43 zł (dwa tysiące czterysta czterdzieści pięć złotych czterdzieści trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 164,91 zł (sto sześćdziesiąt cztery złote dziewięćdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym.

SSO Barbara Przybyła SSO Leszek Guza SSO Małgorzata Korfanty

Sygn. akt X Ga 367/13

UZASADNIENIE

Powód T. P. wniósł o zasądzenie od pozwanych R. K. (1), T. K., A. K. kwoty 15.087,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Powód podniósł, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprzedawał olej napędowy na rzecz pozwanych na podstawie umowy zawartej

w dniu 29 maja 2008 r. Pozwani zobowiązani byli do zapłaty w terminie 7 dni od dnia wystawienia faktury. Pozwani nie kwestionowali nabytego od powoda paliwa, jak i wartości poszczególnych faktur. Dokonywali płatności za część faktur z opóźnieniem w stosunku do ustalonego terminu płatności. Przed wniesieniem powództwa powód dokonał weryfikacji należności i wysokości roszczeń z tytułu odsetek ustalając ich wysokość na kwotę dochodzoną pozwem. Powód podniósł, iż domaga się zasądzenia należności odsetkowych wraz z odsetkami od tych odsetek w oparciu o art. 481 k.c. oraz 482 k.c.

Referendarz Sądu Rejonowego w Gliwicach nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 10 stycznia 2013r. o sygn. akt VII GNc 4676/12 orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani zaskarżyli nakaz zapłaty w całości i wnieśli o oddalenie powództwa.

Pozwani potwierdzili fakt zawarcia umowy z dnia 29 maja 2008r. Podnieśli jednakże, że umowa zobowiązywała pozwanych do zakupu 30m³ oleju przez okres jednego miesiąca, na co wskazuje wartość określonego umową oleju napędowego. Zarzucili, iż wobec dostarczenia przez powoda umówionej ilości umowa wygasła. Jednakże współpraca istniała dalej. W praktyce zamówienia były składane telefonicznie przez A. K. lub pracownika pozwanych K. G., pełnomocnikowi powoda A. P.. Warunki każdej dostawy, ilości zamówionego paliwa, cenę oraz terminy płatności były indywidualnie uzgadniane z przedstawicielem powoda. Pozwani zaprzeczyli, żeby przez cały okres współpracy z powodem byli zobowiązani do zapłaty za dostarczony olej napędowy w terminie 7 dni od dnia wystawienia faktur, bowiem umowa z dnia 29 maja 2008r. wygasła, a nadto było to sprzeczne z dołączonymi do pozwu fakturami zawierającymi 14 dniowy termin płatności, z wyjątkiem trzech przypadków faktur nr: (...), (...), (...). Pozwani zakwestionowali 14 dniowe terminy płatności lub krótsze, uznając iż były jednostronnie narzucone przez powoda. Podnieśli, że powód podchodził do terminów zapłaty bardzo elastycznie w trakcie współpracy, wyrażając zgodę na zapłatę częściową, jak również odroczenie terminu płatności, początkowo „premiował” zapłatę dokonaną w terminach krótszych niż 30 dniowe, naliczając upust na każdym litrze paliwa, przy czym powód zaprzestał naliczać upust w 2010 r., na co pozwani wyrazili zgodę z uwagi na uzgodnienie dłuższych terminów płatności. Zarzucili, że nota księgowa DP 96 była im doręczona po zakończeniu współpracy z powodem, a nota DP 32 dopiero z odpisem pozwu. Pozwani zakwestionowali wyliczenie odsetek ustawowych.

Pismem z dnia 14 czerwca 2013r. powód cofnął pozew co do kwoty 239,23 zł.

Wyrokiem z dnia 18 września 2013r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 12.647,66 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 r., umorzył postępowanie co do kwoty 239,23 zł, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz rozdzielił stosunkowo koszty procesu uznając, że powód utrzymał się w swoim żądaniu w 83,82% szczegółowe ich wyliczenie pozostawiając Referendarzowi Sądowemu.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 29 maja 2008r. strony zawarły umowę sprzedaży oleju napędowego. Umowa została zawarta od 30 maja 2008r. do odwołania. Pozwani byli zobowiązani do zakupu, a powód do sprzedaży w okresie obowiązywania umowy 30m³ oleju (§ 1 ust. 1 umowy). Pierwotnie strony ustaliły, iż pozwani dokonają zapłaty w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty dostawy. Następnie strony wydłużyły terminy płatności do 14 dni od daty dostaw. Ustaleń dokonywała A. P.- pracownik powoda i pozwana A. K. lub K. G.- pracownik pozwanych. Powód dostarczał pozwanym olej napędowy i wystawiał w tym samym dniu faktury VAT, które pozwani płacili po umówionych czternastodniowych terminach płatności. Pozwani nie kwestionowali wystawionych przez powoda faktur, ani jakości sprzedanego im oleju napędowego.

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy zważył, że strony zawarły umowę sprzedaży w rozumieniu art. 535 k.c. Powód wydał pozwanym towary w umówionym terminie, co stwarzało po stronie pozwanych obowiązek spełnienia świadczenia w zakresie ceny w terminie płatności czternastu dni, czego pozwani terminowo nie uczynili.

Sąd Rejonowy mając na względzie zarzut pozwanych do obliczenia należnych powodowi odsetek zastosował ustawę z dnia 12 czerwca 2003r.

o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. Nr 39, poz. 1323 ze zm.), albowiem umowa pomiędzy stronami została zawarta przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (art. 15 ustawy). Zgodnie z §2 umowy z dnia 29 maja 2008r. strony umówiły siedmiodniowy termin płatności od dnia dostawy. Następnie dokonały zmiany terminu do 14 dni od dnia dostawy. Bezspornym było pomiędzy stronami, iż dni dostawy były tożsame z datami wystawienia faktur. W myśl art. 7 ustawy z dnia 12 czerwca 2003r. jeżeli dłużnik, w terminie określonym w umowie albo wezwaniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2, nie dokona zapłaty na rzecz wierzyciela, który spełnił określone w umowie świadczenie niepieniężne, wierzycielowi przysługują, bez odrębnego wezwania, odsetki w wysokości odsetek za zwłokę, określanej na podstawie art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r.

- Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926,

z późn. zm.) chyba, że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty. Sąd dokonał rachunkowego obliczenia odsetek w wysokości odsetek za zwłokę, określanej na podstawie art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił zarzutu pozwanych, iż strony uzgodniły trzydziestodniowy termin płatności należności z tytułu ceny. Twierdzenia pozwanych w tym zakresie stały w sprzeczności z niekwestionowanymi fakturami VAT wystawionymi przez powoda, obejmującymi czternastodniowe terminy płatności oraz zeznaniami świadka A. P.. Pozwani te faktury akceptowali, nie zwrócili ich powodowi. Sąd przyjął zatem, iż obrazowały one dokonane przez strony ustalenia, w szczególności co do terminów płatności.

Sąd nie badał faktu doręczenia not odsetkowych pozwanym, albowiem była to okoliczność indyferentna dla roszczenia powoda z tytułu odsetek za zwłokę, skoro roszczenie to przysługuje powodowi z mocy prawa.

W zakresie odsetek ustawowych od odsetek Sąd orzekł na podstawie art. 482 k.c.

Sąd umorzył postępowanie co do kwoty 239,23 zł w oparciu o art. 355 k.p.c.

Nadto, Sąd Rejonowy rozdzielił pomiędzy stronami koszty procesu szczegółowe ich wyliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu (art. 100 kpc w zw. z art. 108 kpc).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok w zakresie w jaki Sąd Rejonowy oddalił roszczenie powoda, tj. co do kwoty 2.200,99 zł oraz w konsekwencji w zakresie kosztów postępowania.

Powód w związku z powyższym wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jego rzecz kwoty 14.848,65 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty i zasądzenie na jego rzecz całości kosztów postępowania.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił naruszenie:

- art. 233 kpc poprzez brak rozważenie całokształtu materiału dowodowego, tj. w szczególności poprzez nie uwzględnienie treści § 5 ust. 3 umowy w którym wskazano, że w przypadku opóźnienia w płatności na rzecz powoda należne są odsetki ustawowe;

- art. 481 § 1 i 2 kc poprzez jego niezastosowanie w sprawie, gdy tymczasem Sąd powinien uznać, że wierzyciel ma wybór czy dochodzić odsetek ustawowych według przepisów kodeksu cywilnego, czy też odsetek podatkowych;

- art. 65 ust. 2 kc poprzez dokonanie błędnej wykładni umowy z dnia

29 maja 2008 r. i ustalenie, że mocą tej umowy powód był zobowiązany do sprzedaży, a pozwany do zakupu 30m³ oleju napędowego, a nie takiej ilości oleju napędowego miesięcznie;

- art. 7 ustawy z dnia 12 czerwca 2013 r. o terminach zapłaty

w transakcjach handlowych poprzez jego zastosowanie w sprawie, podczas gdy w umowie strony uzgodniły, że w przypadku opóźnienia w płatności przez pozwanego zapłaci on odsetki ustawowe za opóźnienie;

- art. 328 § 2 kpc poprzez brak uzasadnienia wyliczenia zasądzonej przez Sąd należności 12.647,66 zł.

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu wskazali, że art. 7 ustawy o terminach płatności

w transakcjach handlowych modyfikuje treść art. 481 kc. Strony mogą wyłączyć w umowie zastosowanie powyższego przepisu jedynie wówczas gdy uzgodniły odsetki wyższe od odsetek w wysokości odsetek podatkowych za okres od dnia wymagalności świadczenia niepieniężnego do dnia zapłaty, co

w sprawie niniejszej nie miało miejsca. W ustawie nie zastrzeżono natomiast dla wierzyciela uprawnienia do wyboru czy dochodzić odsetek ustawowych według przepisów Kodeksu cywilnego, czy też odsetek w wysokości odsetek podatkowych według ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych,

w zależności od tego które z tych odsetek w okolicznościach danego przypadku okażą się dla wierzyciela korzystniejsze.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie jedynie w zakresie kwoty 421,24 zł.

W rozpatrywanej sprawie Sąd Okręgowy podziela stanowisko pozwanych zgodnie z którym umowa z dnia 29 maja 2008 r. wygasła po dostarczeniu pozwanym przewidzianych w umowie 30m³ oleju napędowego, co miało miejsce jeszcze w 2008 r.

Powyższe wynika w sposób niebudzący wątpliwości z treści umowy.

Nie zmienia to jednak faktu, że po wygaśnięciu wskazanej umowy powód sprzedawał, a pozwani nadal kupowali olej napędowy ustalając każdorazowo telefonicznie ilość zamawianego oleju oraz 14 dniowy termin płatności od daty dostawy oleju. Ustaleń dokonywała A. P.- pracownik powoda i pozwana A. K. lub K. G.- pracownik pozwanych.

Sąd Rejonowy słusznie ocenił zasadność roszczeń powoda w świetle treści art. 7 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Zgodnie z treścią przywołanego przepisu jeżeli dłużnik, w terminie określonym w umowie albo w wezwaniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2, nie dokona zapłaty na rzecz wierzyciela, który spełnił określone w umowie świadczenie niepieniężne, wierzycielowi przysługują, bez odrębnego wezwania, odsetki za zwłokę w wysokości, określanej na podstawie art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 z późn. zm), chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty.

Powód nie tylko nie wykazał, że strony po wygaśnięciu umowy uzgodniły odsetki wyższe niż określone na podstawie art. 56 ustawy – Ordynacja podatkowa, ale co więcej w piśmie procesowym z dnia 5 kwietnia 2013 r.

(k. 241-244) wskazał, że w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie ustawa

z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, powołując się na uregulowanie zawarte w art. 6 ust. 2 tejże ustawy odnoszące się do określenia pojęcia dnia wymagalności.

Pozwani słusznie podnieśli, że powód bezzasadnie zarzuca naruszenie art. 7 przywołanej ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych podnosząc, iż zastosowanie wskazanego przepisu powinno zostać wyłączone zawsze w sytuacji gdy wysokość odsetek określonych w art. 56 Ordynacji podatkowej jest niższa od odsetek przewidzianych w przepisie art. 481 § 1 i 2 kc. W innym bowiem przypadku miałby nie zostać osiągnięty cel ustawodawcy, który powód wywodzi z uzasadnienia projektu ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Odnosnie do powyższego Sąd Okręgowy zważył, że wyżej przedstawione stanowisko powoda pozostaje w sprzeczności z zasadą jednolitości prawa, która nie pozwala na pominięcie całości jednostki redakcyjnej w tekście ustawy lub traktowania określonych fragmentów przepisów jako zbędnych z uwagi na zamierzony cel ustawodawcy.

Podkreślić należy, że art. 7 cytowanej ustawy, który dotyczy odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie, należy uznać za przepis szczególny (*lex specialis*) w stosunku do art. 481 § 1 i 2 kc. Oznacza to, że w przypadku transakcji handlowych zastosowanie znajdzie jedynie art. 481 § 3 kc w zw. z art. 476 kc, o ile dany stan faktyczny będzie odpowiadał jego hipotezie. (tak też m.in. R. K. w artykule: Z. zapłaty w transakcjach handlowych – analiza w zakresie prawa materialnego, opubl. Pr. Spółek 2004/1/25).

W świetle powyższego Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, że powodowi przysługiwało jedynie roszczenie o zapłatę odsetek podatkowych wynikające z art. 7 cytowanej ustawy.

Sąd Okręgowy dopatrzył się jednakże błędu w rachunkowym obliczeniu odsetek przez Sąd Rejonowy, przychyłając się do stanowiska powoda, przedstawionego szczegółowo w rozpatrywanej apelacji, zgodnie z którym wysokość odsetek dochodzonych niniejszym pozwem według stawki określonej w art. 56 Ordynacji podatkowej wynosi 13.068,90 zł, tj. o 421,24 zł więcej aniżeli wyliczył Sąd I instancji.

W konsekwencji powyższego Sąd Okręgowy po myśli art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i czwartym w ten sposób, że zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 13.068,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 r.

O kosztach postępowania przed Sądem I instancji orzeczono stosownie do treści art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

Powód wygrała proces w 87 %, albowiem z dochodzonej przez niego kwoty 15.078,88 zł zasądzona została na jego rzecz kwota 13.068,90 zł.

Powód poniósł koszty opłaty sądowej od pozwu w wysokości 755 zł oraz wynagrodzenia pełnomocnika wraz opłatą od pełnomocnictwa w wysokości 2.417 zł, stosownie do § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163 poz. 1349 z 2002r). Łącznie 3.172 zł.

Z kolei pozwani ponieśli koszty wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 2.400zł, stosownie do § 6 pkt 5 cytowanego powyżej Rozporządzenia oraz opłaty skarbowej od udzielonego przez nich pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Łącznie 2.417 zł.

Zatem łączne koszty procesu poniesione przez strony wyniosły 5.589 zł.

Powód winien ponieść 13% kosztów procesu, tj. 723,57 zł, dlatego też Sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 2.445,43 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W pozostałym zakresie, tj. ponad uwzględnioną kwotę 421,24 zł Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc, o czym orzeczono jak

w punkcie drugim sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego oparto na przepisach art. 100 kpc oraz art. 391 § 1 kpc dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

Apelacja powoda została uwzględniona jedynie w zakresie kwoty 421,24 zł z kwoty 2.200,99 zł, tj. w 19%.

Powód poniósł koszty opłaty sądowej od apelacji w wysokości 111 zł oraz wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 300 zł, łącznie 411 zł.

Pozwani ponieśli zaś koszty wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 300 zł.

Łącznie koszty procesu poniesione przez strony w postępowaniu odwoławczym wyniosły 711 zł.

Pozwani powinni ponieść 19% kosztów procesu, tj. 135,09 zł, dlatego też Sąd Okręgowy w punkcie trzecim wyroku zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnych kwotę 164,91 zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym.

SSO Barbara Przybyła SSO Leszek Guza SSO Małgorzata Korfanty